

UCHWAŁA NR XIII/73/2016

RADY GMINY STERDYŃ

z dnia 22 marca 2016r.

w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 – 2025

Na podstawie art.18 ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U.z 2015r. poz.1515) oraz art.17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2015r. poz.163 z późn.zm.) Rada Gminy Sterdyń uchwala, co następuje:

§ 1

Uchwala się Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2025 w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Sterdyń.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący

Rady Gminy

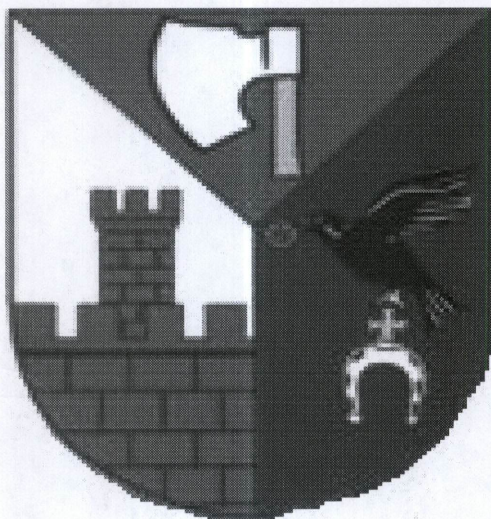

Kazimierz Pawluczak

Załącznik do uchwały nr XIII/73/16

Rady Gminy Sterdyń

z dnia 22 marca 2016r.

**GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY STERDYŃ NA LATA 2016 - 2025**

Spis treści

I. Wstęp

II. Podstawa prawna strategii

III. Charakterystyka Gminy Sterdyń

1. Struktura terytorialna.

2. Sytuacja demograficzna.

3. Infrastruktura społeczna.

3.1. Oświata i wychowanie.

3.2. Kultura i sport.

3.3. Ochrona zdrowia.

3.4. Bezpieczeństwo.

3.5. Pomoc społeczna.

4. Diagnoza sytuacji społecznej w gminie Sterdyń.

4.1. Ubóstwo

4.2. Bezrobocie

4.3. Niepełnosprawność i długotrwała choroba.

4.4. Problem uzależnienia

4.5. Pomoc i opieka nad seniorami w miejscu zamieszkania.

4.6. Problemy opiekuńczo-wychowawcze w rodzinach.

4.7. Przemoc w rodzinie.

4.8. Budżet przeznaczony na politykę społeczną.

5. Budżet polityki społecznej

IV. Podstawowe założenia strategii.

V. Analiza SWOT

VI. Cele strategiczne.

6.1. Systematyczna analiza istniejących problemów społecznych.

6.2. Przeciwdziałanie ubóstwu i bezrobociu oraz zapobieganie ich skutkom.

6.3. Wsparcie rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

6.4. Rozwijanie zintegrowanego systemu wsparcia na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych.

6.5. Wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemem uzależnienia i przemocy w rodzinie oraz zapewnienie mieszkańcom równego dostępu do służby zdrowia.

6.6. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w gminie.

VII. Źródła finansowania.

VIII. Monitoring strategii rozwiązywania problemów społecznych

IX. Wnioski końcowe

I. Wstęp

Zadaniem samorządu gminnego jest stworzenie możliwie najlepszych warunków rozwoju gospodarczego w gminie oraz dążenie do poprawy warunków życia mieszkańców gminy. Dlatego samorząd musi posiadać zdolność wczesnego rozpoznawania występujących zagrożeń oraz dostrzegania pojawiających się szans możliwości rozwoju. Proces zarządzania gminą musi mieć charakter aktywny i powinien być nastawiony na kreowanie przyszłości, a więc powinien być oparty na podejściu strategicznym, w szczególności w aspektach jej rozwoju.

Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015r. poz.163) nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizowania gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki, rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych wskazuje na podstawowe kwestie społeczne z jakimi borykają się mieszkańcy gminy, na ich niezaspokojone potrzeby oraz wytycza kierunki działań na rzecz niwelowania zjawisk negatywnych, niepożądanych i dolegliwych społecznie. Problemy społeczne mają charakter wielowymiarowy a ich rozwiązanie wymaga systemowych rozstrzygnięć, zintegrowanej współpracy instytucjonalnej, angażującej sferę polityczną, gospodarczą i społeczną.

W powyższym kontekście strategia jest programem rozwoju, który formułuje cele długofalowe i sposoby ich realizacji, ustala hierarchię ich ważności, podporządkowuje działania doraźne celom długofalowym. Opracowana strategia umożliwi wyłonienie głównych celów i kierunków polityki społecznej w gminie, z wykorzystaniem silnych stron i szans rozwojowych jednocześnie kompensując słabe strony i występujące zagrożenia.

Celem strategii jest zasygnalizowanie nie tylko najważniejszych problemów społecznych w gminie, ale też wyznaczenie celów, które powinny przyczynić się do poprawy sytuacji osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Społeczna akceptacja oraz identyfikacja mieszkańców z wypracowanymi celami da szansę władzy lokalnej na przejście z poziomu administrowania do poziomu zarządzania polityką społeczną w gminie.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie stanowić podstawę do realizacji zadań z zakresu polityki społecznej w celu poprawy funkcjonowania tej części społeczności lokalnej, która jest zagrożona wykluczeniem społecznym. Opracowanie strategii pozwoli na lepsze wykorzystanie zasobów ludzkich, sprzętowych, obiektów, środków finansowych i posiadanej wiedzy oraz zwiększy szanse na pozyskanie dodatkowych, zewnętrznych źródeł finansowania dla poszczególnych działań polityki społecznej w gminie.

Strategia jest dokumentem otwartym i wymagane jest jej adaptowanie i uaktualnianie do zachodzących w otoczeniu zmian.

II. Podstawa prawna strategii.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem uwarunkowanym prawnie.

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z art.17 ust.1 pkt 1

ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2015r. Poz.163 z późn. zm.)
Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz innych programów, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Niejednolitość problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę również innych aktów prawnych mających istotny wpływ na strukturę dokumentu oraz rozwiązywanie problemów społecznych w gminie. Dlatego planowane działania zawarte w Strategii oparte są na postanowieniach innych aktów prawnych, a w szczególności:

1. Ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. 2015 r., poz.1515 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jednolity Dz. U. 2015r. Poz.163).
3. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003r. o zatrudnieniu socjalnym (tekst jednolity Dz. U. 2011r. Nr 43, Poz. 225 z późn. zm.).
4. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz. U. 2015r. poz.149).
5. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity Dz. U. Z 2015r. Poz.581) .
6. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2015r. poz.1286) .
7. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. 2015r. poz.1390).
8. Ustawa z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tekst jednolity Dz. U. 2015r. poz.859) .
9. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz. U. z 2012r. Poz.124 z późn. zm.).
10. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego (tekst jednolity Dz. U. 2011r. Nr 231, poz.1375 z późn. zm.).
11. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. 2015r. poz.332 z późn. zm.).
12. Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz. U. 2004r. Nr 256, poz.2572 z późn. zm.).
13. Ustawa z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. 2015r. Poz.121 z późn. zm.).
14. Ustawa z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy (tekst jednolity Dz. U. 2015r. poz.583 z późn. zm.)
15. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. 2013r. poz.885 z późn. zm.).

III. Charakterystyka Gminy Sterdyń.

1. Struktura terytorialna.

Gmina Sterdyń jest wiejską gminą położoną we wschodniej części województwa mazowieckiego, w powiecie sokołowskim. Sąsiaduje z gminami: Sabnie, Kosów Lacki, Cerańów, Nur i Jabłonna Lacka. Powierzchnia gminy wynosi 130 km², stanowi 11,49 % powierzchni powiatu sokołowskiego. Gmina położona jest na terenach równinnych, otoczona ze wszystkich stron lasami. Wschodnią granicę gminy wyznacza rzeka Bug. Dolina Bugu stanowi skupisko wielu środowisk roślinnych. Wyróżnia ją również bogactwo świata zwierząt a zwłaszcza bardzo różnorodny świat ptaków. Tereny nadbużańskie charakteryzują się pięknym i malowniczym krajobrazem oraz ekologicznie czystym powietrzem co stwarza doskonałą bazę dla rozwoju agroturystyki. Lokalizacja gminy kwalifikuje ją jako atrakcyjną turystycznie, szczególnie w okresie letnim. Oddalenie gminy od większych ośrodków miejskich i brak przemysłu ciężkiego sprawiają, że środowisko naturalne gminy jest czyste a tym samym posiada walory zdrowotne i sprzyja rozwojowi rolnictwa ekologicznego. Z uwagi na unikalne walory przyrodniczo-krajobrazowe gmina została włączona w granice Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego, który wraz z otuliną zajmuje około 70% powierzchni gminy.

Centralnym ośrodkiem i siedzibą władz gminy jest miejscowość Sterdyń. Gmina posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę zabezpieczenia społecznego. Mieszczą się tutaj takie ośrodki użyteczności publicznej: placówki ochrony zdrowia, apteka, bank spółdzielczy, urząd pocztowy, posterunek policji, ośrodek kultury, szkoła, przedszkole, ośrodek pomocy społecznej. W skład gminy wchodzi 30 sołectw:

- Białobrzegi
- Chądzyń
- Dziecioły Bliższe
- Dziecioły Dalsze
- Dziecioły Kolonia
- Grądy
- Kamieńczyk
- Kiełpiniec
- Kiezie
- Kolonia Lebiezie
- Kolonia Paderewek
- Kuczaby
- Lebiezie
- Łazów
- Łazówek
- Matejki
- Nowe Mursy
- Nowy Ratyniec

- Paderewek
- Paulinów
- Seroczyn
- Seroczyn Kolonia
- Sewerynówka
- Stare Mursy
- Stary Ratyniec
- Stelągi
- Stelągi Kolonia
- Sterdyń
- Szwejki
- Zaleś

Najważniejszą rolę kulturotwórczą w gminie pełnią dwie placówki oświatowe :

- Zespół Szkół w Sterdyni , w skład którego wchodzi Szkoła Podstawowa, Gimnazjum oraz Gminne Przedszkole
- Zespół Szkolno - Przedszkolny w Łazowie w skład którego wchodzi Szkoła Podstawowa i Gminne Przedszkole

Placówki zatrudniają wysoko wykwalifikowaną kadrę pedagogiczną zapewniającą wszechstronny rozwój zainteresowań dzieciom i młodzieży uzdolnionej. Pomagają w przyswajaniu treści programowych uczniom o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Placówki posiadają bardzo dobrze wyposażone pracownie internetowe. W szkołach realizowany jest od kilku lat program edukacji ekologicznej, który pozytywnie wpływa na kształtowanie świadomości całej społeczności lokalnej.

Wiodącą placówką kulturalną w gminie jest Gminny Ośrodek Kultury i Sportu. Działalnością kulturalną na terenie gminy zajmuje się również Towarzystwo Miłośników Ziemi Sterdyńskiej oraz Stowarzyszenie Lepsze Jutro Gminy Sterdyń.

Na terenie gminy zamieszkuje wielu artystów ludowych, ich prace spotykają się z bardzo wysokimi ocenami w całym kraju

W gminie zarejestrowanych jest 161 podmiotów gospodarczych głównie o charakterze handlowym i usługowym. Do większych zakładów pracy możemy zaliczyć:

- 1.Urząd Gminy
- 2.Powiatowy Bank Spółdzielczy Oddział Sterdyń
- 3.Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” w Sterdyni
- 4.Zespół Szkół w Sterdyni
- 5.Przetwórnia Mięsa Krzysztof Szajko

2.Struktura demograficzna

Liczba ludności w gminie Sterdyń na dzień 30 listopada 2015r. wynosi 4 252.

Tabela 1.Liczba ludności w poszczególnych sołectwach gminy Sterdyń.

Lp.	Nazwa miejscowości	Liczba mieszkańców	% ogólnej liczby mieszkańców gminy
1.	Białobrzegi	191	4,49
2.	Chądzyn	173	4,07
3.	Dzięcioły Bliższe	141	3,32
4.	Dzięcioły Dalsze	182	4,28
5.	Grądy	55	1,29
6.	Kamieńczyk	181	4,26
7.	Kiełpiniec	224	5,27
8.	Kiezie	30	0,71
9.	Kolonia Paderewek	27	0,63
10.	Kuczaby	79	1,86
11.	Lebiedzie	374	8,8
12.	Łazów	211	4,96
13.	Łazówek	173	4,07
14.	Matejki	41	0,96
15.	Nowe Mursy	108	2,54
16.	Nowy Ratyniec	148	3,48
17.	Paderewek	107	2,52
18.	Paulinów	54	1,27
19.	Seroczyn	293	6,89
20.	Seroczyn Kolonia	124	2,92
21.	Sewerynówka	22	0,52
22.	Stare Mursy	95	2,23
23.	Stary Ratyniec	94	2,21
24.	Stelągi	157	3,69
25.	Stelągi Kolonia	76	1,79
26.	Sterdyń	704	16,55
27.	Szwejki	129	3,03
28.	Zaleś	59	1,39
29.	Ogółem mieszkańców w gminie	4252	100%

Źródło:Dane pochodzą z ewidencji ludności w Urzędzie Gminy Sterdyń

Najmniejsza liczba ludności w sołectwach zamieszkuje w miejscowości Sewerynówka- 22 osoby, co stanowi 0,52% ogólnej liczby mieszkańców gminy. Najwięcej mieszkańców zamieszkuje w miejscowości Sterdyń- 704 osoby , co stanowi 16,55% ogólnej liczby mieszkańców gminy.

Tabela nr 2.Liczba ludności Gminy Sterdyń w latach 2012-2015

Lp.	Rok	Łączna liczba ludności w gminie w latach 2012-2015
1.	2012	4480
2.	2013	4425
3.	2014	4335
4.	2015	4252

Źródło:Dane pochodzą z ewidencji ludności w Urzędzie Gminy Sterdyń

Jak ukazuje powyższa tabela liczba ludności gminy na przestrzeni ostatnich lat miała tendencję spadkową. Od roku 2012 do roku 2015 spadek liczby ludności w gminie wyniósł 5,09% .Liczba ludności w gminie zmniejszyła się o 228 osób.

Gęstość zaludnienia w gminie wynosi około 33 osoby na 1 kilometr kwadratowy, średnie zaludnienie w powiecie sokołowskim wynosi 49 osób na 1 kilometr kwadratowy,w województwie mazowieckim gęstość zaludnienia wynosi 149 osób na 1 kilometr kwadratowy, natomiast w Polsce średnie zaludnienie na 1 kilometr kwadratowy wynosi 122 osoby.

W Gminie Sterdyń na koniec roku 2015 zameldowanych było 4252 osób, w tym 2139 mężczyzn i 2113 kobiet.

Tabela nr 3.Struktura mieszkańców gminy według wieku i płci

Lp.	Wiek	Liczba mieszkańców ogółem	Liczba mężczyzn	Liczba kobiet
1.	0 - 18	678	331	347
2.	18 – 60 lat kobiety 18 - 65 lat mężczyźni	2596	1457	1139
3.	powyżej 60 lat kobiety powyżej 65 lat mężczyźni	978	351	627
4.	Ogółem	4252	2139	2113

Źródło:Dane pochodzą z ewidencji ludności w Urzędzie Gminy Sterdyń

Struktura ludności według płci w latach 2012-2015 przedstawiała się podobnie.

Tabela nr 4.Struktura ludności według płci w latach 2012-2015

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015
Liczba zamieszkałych w gminie kobiet	2228	2200	2153	2113
Liczba zamieszkałych w gminie mężczyzn	2252	2225	2182	2139
Stosunek (%) kobiet do ogólnej liczby mieszkańców	49,73	49,71	49,66	49,69

W strukturze ludności według płci we wszystkich porównywanych latach zdecydowanie przeważają mężczyźni, na koniec roku 2015 stanowią 50,31% ogólnej liczby ludności gminy.

W całym kraju w ostatnich latach obserwuje się postępujący proces starzenia się społeczeństwa. W naszej gminie również obserwujemy od kilku lat starzenie się społeczeństwa. Wynika to głównie z czynników:

- wydłużanie się przeciętnego wieku trwania życia,
- migracja młodych ludzi do miast,
- mniejszy wskaźnik urodzeń.

Migracja ludności dokonuje się głównie w jednym kierunku tj. ze wsi do miasta. Patrząc na przepływ ludności warto zwrócić uwagę na fakt, że młodzi ludzie, którzy wyjeżdżają ze wsi w celu zdobycia lepszego wykształcenia, na ogół już do swoich rodzinnych miejscowości nie wracają. Skutek jest taki, że na wsi jest niewiele osób z wyższym wykształceniem. Natomiast na wsi pozostają ludzie starsi, z wykształceniem podstawowym lub zasadniczym zawodowym. Takim osobom najtrudniej jest sobie poradzić w codziennym życiu, swoją sytuację życiową oceniają jako bardzo trudną a dodatkową więzi emocjonalne w rodzinach określają jako zerwane.

Prognozy demograficzne dla Gminy Sterdyń przewidują starzenie się społeczeństwa, wzrastać będzie liczba osób w wieku poprodukcyjnym, zmniejszać się będzie liczba osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym. Zachodzące zmiany struktury demograficznej przyczynią się do zwiększonego obciążenia osób w wieku produkcyjnym, które będą musiały utrzymywać powiększającą się liczbę osób w wieku nieprodukcyjnym. Należy dostosować infrastrukturę społeczną do potrzeb rosnącej populacji osób w wieku podeszłym poprzez rozwój lepszej oraz łatwiejszy dostęp do usług medycznych, opiekuńczych, rehabilitacyjnych, jak również aktywnych form spędzania wolnego czasu. Warto również szukać możliwości uatrakcyjnienia środowiska dla młodych, wykształconych ludzi, którzy mogliby stać się siłą napędową dla lokalnego środowiska.

3. Infrastruktura społeczna.

3.1. Oświata i wychowanie.

Na terenie gminy Sterdyń funkcjonują :

1. Zespół Szkół w Sterdyni, w skład którego wchodzi:

- Gimnazjum w Sterdyni,
- Szkoła Podstawowa w Sterdyni
- Przedszkole w Sterdyni.

2.Zespół Szkolno-Przedszkolny w Łazowie

- Szkoła Podstawowa w Łazowie,
- Przedszkole w Łazowie.

Na terenie gminy Sterdyn funkcjonują dwie placówki oświatowe, które zabezpieczają potrzeby kształcenia na poziomie gimnazjalnym i podstawowym. Obie placówki oświatowe charakteryzują się wysoką estetyką, dobrymi warunkami lokalowymi. Sale dydaktyczne są zmodernizowane, wyposażone w odpowiedni sprzęt szkolny i pomoce dydaktyczne wspomagające proces nauczania i wychowania. Obie placówki posiadają bardzo dobrą bazę sportową – nowoczesne hale i boiska. Każda placówka posiada bardzo dobrze wyposażone pracownie komputerowe z dostępem do internetu, wyposażone w nowoczesny sprzęt multimedialny. Dla najmłodszych dzieci w bardzo wielu miejscowościach gminnych powstały atrakcyjne, kolorowe, bardzo dobrze wyposażone place zabaw.

Liczbę uczniów uczęszczających do poszczególnych placówek oświatowych w roku szkolnym 2015/2016 przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 5.Liczba uczniów w poszczególnych placówkach oświatowych w roku szkolnym 2015/2016

Nazwa placówki		Liczba klas/oddziałów	Liczba uczniów
Zespół Szkół w Sterdyni	Gimnazjum w Sterdyni	5	98
	Szkoła Podstawowa w Sterdyni	7	149
	Przedszkole w Sterdyni	3	66
Zespół Szkolno-Przedszkolny w Łazowie	Szkoła Podstawowa w Łazowie	4	51
	Przedszkole w Łazowie	2	25

Źródło: Dane pochodzą z placówek oświatowych działających na terenie gminy.

Z przedstawionych danych wynika, że najwięcej uczniów uczęszcza do Szkoły Podstawowej w Sterdyni. Prognozy przewidują, że liczba uczniów w tej placówce będzie utrzymywała się w kolejnych latach na podobnym poziomie.

3.2.Kultura i sport.

Upowszechnianiem kultury na terenie gminy zajmuje się Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Sterdyni. Instytucja prowadzi szeroką działalność na rzecz lokalnej społeczności w zakresie upowszechniania kultury i promocji Gminy poprzez działalność kulturalną. Ośrodek promuje tradycje lokalne i regionalne organizując imprezy okolicznościowe, wystawy, warsztaty rzemiosła artystycznego. Organizuje również zajęcia dla dzieci i młodzieży w zakresie plastycznym, teatralnym, recytatorskim, tanecznym, wokalnym, instrumentalnym. Ośrodek organizuje również wiele przedsięwzięć kulturalnych, konkursów recytatorskich, czytelniczych, fotograficznych oraz pokazów i wycieczek. Redaguje i wydaje czasopismo „Nasza Gazeta Sterdyniak”. Istotną rolę w dziedzinie kultury pełni Gminna Biblioteka Publiczna posiadająca bardzo bogatą ofertę książkową. Działalnością kulturalną na terenie gminy zajmują również prężnie działające stowarzyszenia. Stowarzyszenia skupiają osoby dla których cenna jest historia Gminy Sterdyń, jej ciągłe odkrywanie i promowanie. Z inicjatywy Stowarzyszeń zrealizowano w gminie wiele projektów kulturalnych o zasięgu gminnym i ponad regionalnym.

W Gminie Sterdyń działalność sportową i rekreacyjną koordynuje głównie Gminny Ośrodek Kultury i Sportu. Promowany obecnie zdrowy styl życia to m.in. propagowanie prawidłowego odżywiania, aktywny wypoczynek ale również uprawianie różnych dyscyplin sportowych. Sport ma wpływ nie tylko na zdrowie człowieka i jego kondycję, ale również na jego cechy charakteru, umiejętność współpracy oraz prawidłowe relacje z innymi ludźmi. Działalność sportowa w Gminie Sterdyń opiera się głównie na współpracy ze szkołami, klubami sportowymi i stowarzyszeniami. Szkolne zajęcia sportowe odgrywają kluczową rolę we wczesnej edukacji i kształtowaniu szczególnych umiejętności sportowych. Bazę sportową w Gminie Sterdyń stanowią:

- 1.Sala sportowa z dwupoziomą widownią w Sterdyni.
- 2.Stadion sportowy w Sterdyni.
- 3.Sala gimnastyczna przy Zespole Szkół w Sterdyni.
- 4.Boisko szkolne przy Zespole Szkół w Sterdyni.
- 5.Siłownie zewnętrzne w miejscowościach Sterdyń i Łazów.
- 6.Świetlice wiejskie wyposażone w sprzęt siłowy, stoły do tenisa stołowego.

3.3.Ochrona zdrowia.

Zdrowie jest wartością społeczną, stanowiącą dobro publiczne, które powinno być chronione przez państwo, w związku z czym dbać o nie należy na poziomie jednostkowym jak i społecznym. Dla mieszkańców Gminy opiekę medyczną zapewniają:

- 1.Przychodnia Rodzinna „Starówka” Filia Nr 7 w Sterdyni.
- 2.”Centrum-Przychodnia Zdrowia” w Sterdyni
- 3.Prywatny Gabinet Stomatologiczny
- 4.Prywatna Apteka.

Dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej, lekarzy rodzinny jest zapewniony i wystarczający. Jednak w Gminie brak jest lekarzy specjalistów.

3.4. Bezpieczeństwo.

Instytucjami zapewniającymi bezpieczeństwo w Gminie Sterdyń są:

1. Posterunek Policji w Sterdyni.
2. Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej.
3. Gminne Centrum Zarządzania Kryzysowego.

Posterunek Policji w Sterdyni obsługuje trzy gminy: Sterdyń, Sabnie, Jabłonna Lacka. Nad bezpieczeństwem mieszkańców czuwa 13 funkcjonariuszy zatrudnionych w Posterunku Policji.

Na terenie Gminy funkcjonuje 12 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej. Zrzeszeni w ramach Ochotniczej Straży Pożarnej strażacy angażują się w szereg działań zmierzających do zapobiegania pożarom oraz brania czynnego udziału w gaszeniu pożarów, walkę z klęskami żywiołowymi oraz likwidację miejscowych zagrożeń. Biorą czynny udział w uroczystościach państwowych, samorządowych i uroczystościach kościelnych. Czuwają nad ochroną życia, zdrowia i mienia naszych mieszkańców. Głównym zadaniem Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego jest zapewnienie bezpieczeństwa społeczności lokalnej w przypadku wystąpienia któregośkolwiek z zagrożeń spowodowanych:

- niekorzystnymi zjawiskami atmosferycznymi,
- skażeniem środowiska,
- chorobami epidemiologicznymi,
- terroryzmem.

3.5. Pomoc społeczna

Pomoc społeczna definiowana jest zgodnie z ustawą jako „instytucja polityki społecznej państwa, mająca na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.” W Gminie Sterdyń zadania z zakresu pomocy społecznej realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, w którym zatrudnieni są wykwalifikowani, zgodnie z wymogami ustawowymi pracownicy. Pomoc społeczna realizowana jest w oparciu o ustalone ustawowo kryteria. Są to formalno – prawne warunki, jakie świadczeniobiorca powinien spełnić aby otrzymać pomoc. Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są w oparciu o ustawę z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. Z 2015r. poz.163)

Celem pomocy społecznej jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin. Pomoc społeczna wkracza, gdy człowiek pozostaje bezradny wobec narastających problemów i bez wsparcia nie jest w stanie ich rozwiązać. Wszechstronne spojrzenie na ludzkie potrzeby i podejmowanie działań w celu ich zaspokojenia wiąże się z koniecznością prowadzenia pracy socjalnej, z zastosowaniem specyficznej metody interwencji stosowanej w pomocy społecznej. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej świadczy usługi bezpośrednie, to znaczy przeznaczone dla konkretnych jednostek i rodzin. Pracownik socjalny ma

za zadanie zidentyfikować potrzeby, zdiagnozować sytuację osób potrzebujących i opracować plan pomocy. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej reaguje na negatywne zjawiska, które w ostatnich latach nasilają się, szczególnie zubożenie rodzin, uzależnienia. Podstawowymi kierunkami działań w pomocy społecznej jest dążenie do usamodzielnienia rodzin i osób poprzez pracę socjalną, poprawę jakości życia, przeciwdziałanie wszelkim uzależnieniom oraz dążenie do wzrostu świadomości społecznej. Celem pomocy społecznej jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych społeczeństwa, jednak owa pomoc nie może być stałym źródłem utrzymania dla osób które mogą, lecz nie chcą pracować. Mieszkańcy Gminy znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej bądź życiowej mogą korzystać z różnych form pomocy finansowej, usługowej bądź pomocy w naturze zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej.

4. Diagnoza sytuacji społecznej w gminie Sterdyn

Większość problemów z jakimi borykają się mieszkańcy Gminy uznawana jest za problemy społeczne będące konsekwencją zakłóceń organizacji życia zbiorowego. Problemy te nie występują w izolacji od siebie np. bezrobocie powoduje nie tylko utratę środków utrzymania ale również pogłębianie i nawarstwianie innych problemów takich jak: uzależnienia, izolację społeczną. Problemy te będą się pogłębiać na skutek braku zabezpieczenia finansowego rodziny. Gwarantem prawidłowego funkcjonowania człowieka jest zabezpieczenie jego podstawowych potrzeb życiowych. Dlatego szczególnie ważne jest aby w trudnym dla osoby lub rodziny okresie udzielona pomoc pozwoliła na faktyczne zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych.

Podstawowym celem rozwoju każdego samorządu jest podnoszenie jakości i poziomu życia jego mieszkańców. Ważne jest, aby tworzenie warunków do pełnego rozwoju i funkcjonowania rodziny było jednym z nadrzędnych celów polityki społecznej gminy. Ponieważ to właśnie rodzina stanowi podstawowe i niezastąpione środowisko, w którym rodzą i wychowują się następne pokolenia. Rodzina w sposób świadomy jak również nieświadomie oddziałuje na osobowość dziecka, przekazuje mu swój system wartości ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Wypełniając swoje funkcje rodzina wpływa na rozwój emocjonalny i intelektualny młodego pokolenia, na „jakość” naszych przyszłych pokoleń. A zatem od prawidłowego funkcjonowania rodziny w środowisku uzależniony jest prawidłowy rozwój dziecka. Wszelkie dysfunkcje rodziny, ich niewydolność zaburza prawidłowy rozwój dziecka, prowadzi do niepowodzeń szkolnych a w konsekwencji do izolacji społecznej. Jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, poszczególne służby i instytucje zobligowane są do podjęcia działań w celu wsparcia rodziny w przezwyciężeniu powstałych trudności życiowych. Rodziny dysfunkcyjne wymagają skoordynowanych działań oraz monitorowania przez pracowników pomocy społecznej, pedagogów szkolnych, policji, pracowników służby zdrowia, kuratorów sądowych oraz innych instytucji działających na rzecz rodziny. Ważne jest aby organizowane różnorodne formy wsparcia były prowadzone w taki sposób, by pozwoliły na odbudowanie prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków, a przede wszystkim by pozwoliły przywrócić prawidłowe funkcjonowanie rodziny w środowisku. Wsparcie rodziny powinno być w miarę

możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny, ochronny. Diagnoza lokalna dotycząca dysfunkcji w rodzinach została przeprowadzona w oparciu o dane statystyczne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Tabela 6. Diagnoza problemów społecznych rodzin objętych systemem pomocy społecznej w gminie w latach 2012- 2015

Lp.	Powód trudnej sytuacji życiowej rodziny	Liczba rodzin			
		2012	2013	2014	2015
1.	Ubóstwo	27	30	25	25
2.	Bezdomność	1	1	-	1
3.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	7	5	4	2
4.	Bezrobocie	25	21	23	19
5.	Niepełnosprawność	22	13	20	11
6.	Długotrwała lub ciężka choroba	25	24	31	19
7.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	30	30	29	19
8.	Alkoholizm	12	8	8	4
9.	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	2	1	1
10.	Zdarzenie losowe	1	1	-	-
11.	Przemoc w rodzinie	1	-	-	-

Źródło: roczne sprawozdania z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Tabela nr 7. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2012-2015

	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2012	86	306
2013	76	263
2014	74	237
2015	72	235

Źródło: Sprawozdanie roczne MPiPS Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Jak wynika z przedstawionych danych liczba rodzin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej systematycznie spada.

4.1. Ubóstwo

Jedną z głównych przyczyn korzystania z pomocy społecznej jest ubóstwo występujące w rodzinie.

Ubóstwo określa się jako stan, w którym jednostce lub grupie społecznej brakuje środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, uznawanych w danej społeczności za niezbędne. Pod pojęciem „podstawowe potrzeby” kryje się poza wyżywieniem, którego niezbędności nikt nie kwestionuje takie potrzeby jak: ubranie, mieszkanie, zachowanie zdrowia, uzyskanie wykształcenia, uczestniczenie w świadczeniach kulturalnych.

Na przestrzeni ostatnich lat nastąpiło zróżnicowanie dochodów w rodzinach a tym samym zróżnicowanie poziomu życia rodzin. Zła sytuacja materialna w rodzinie powoduje trudności w dostępie do ważnych obszarów życia społecznego, przyczynia się do zmiany stylu życia, rezygnacji z leczenia, edukacji, prowadzi do zaniedbań i niewydolności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Ubóstwo rodziny przyczynia się do szerzenia się różnych patologii, będących często podwaliną przestępczości. Obserwuje się niepokojące zjawisko utrwalania się, dziedziczenia biedy, co w konsekwencji prowadzi do degradacji całej rodziny pod względem materialnym i społecznym. Zwiększa się grupa osób i rodzin żyjących w ubóstwie, jak również zwiększa się liczba problemów dotyczących podopiecznych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Ludność wiejska jest szczególnie narażona na dziedziczenie biedy ponieważ ma gorszy dostęp do infrastruktury technicznej i socjalnej. Oblicze ubóstwa na wsi spowodowane jest zaniedbaniami w tym dziale gospodarki oraz małymi możliwościami i niskimi zdolnościami dostosowawczymi ludności rolniczej do sprostania konkurencji gospodarki rynkowej. Kolejną przyczyną polskiego ubóstwa są osoby zmarginalizowane, bierne zawodowo lub długotrwale bezrobotne, często uzależnione, wymagające trudnych działań na rzecz włączenia ich do pracy i życia społecznego. Najistotniejszym wyznacznikiem poziomu życia rodzin jest praca, ponieważ zapewnia stałe dochody. Osoby, które nie pobierają zasiłków z

Powiatowego Urzędu Pracy, to na ogół długotrwale bezrobotni. Sytuacja taka ma bezpośredni wpływ na utrwalenie się ubóstwa w rodzinie.

Pomoc kierowania do tych rodzin przeznaczana jest głównie na zaspokajanie podstawowych potrzeb egzystencjalnych człowieka. Obok form pomocy o charakterze finansowym konieczne jest wsparcie psychologiczne i prawne oraz aktywizacja społeczna tych osób. Celem takich działań będzie wyposażenie tych osób w narzędzia umożliwiające samodzielne radzenie sobie z pojawiającymi się problemami i doprowadzenie tych osób do życiowego usamodzielnienia.

4.2. Bezrobocie.

Pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sterdyni na bieżąco dokonują diagnozy osób bezrobotnych i ich rodzin. Poza przyznawaniem i wypłacaniem świadczeń pieniężnych, udzielaniem pomocy rzeczowej pracownicy socjalni podejmują działania motywujące tę grupę osób do podejmowania aktywnych form poszukiwania pracy oraz podnoszenia i nabywania nowych kwalifikacji zawodowych zwiększających szanse na przerwanie długotrwałego bezrobocia.

Sytuacja na wsi w odniesieniu do osiągniętych dochodów jest najtrudniejsza. Wiejskie gospodarstwa domowe osiągają najniższe dochody. W skład społeczności gminy wchodzi rolnicy, dwuzawodowcy, (czyli osoby utrzymujące się z pracy w gospodarstwie rolnym i innym zakładzie pracy), osoby nie posiadające swych gospodarstw utrzymujące się z pracy fizycznej czy też umysłowej.

Mimo przeważającej liczby rolników w tym społeczeństwie, nie powinniśmy zapominać o bezrobociu. Wielu przedstawicieli gospodarstw rolnych ze względu na zły stan gospodarki, aby utrzymać swą rodzinę pracowało również w zakładach pracy znajdujących się na danym terenie, dzięki temu miało zapewnione utrzymanie, a dochody uzyskiwane z pracy w gospodarstwie były dopełnieniem ich budżetu. Rolnicy posiadający większe obszary ziemi w pewnym stopniu dają sobie radę. Jednak ich możliwości są minimalne, wpłynęło na to załamanie się gospodarki. Upadło wiele gospodarstw nastawionych na hodowlę zwierząt. Rolnicy, których gospodarstwa są niewielkie nastawieni są na produkcję jedynie dla własnych potrzeb, gdyż nie są w stanie przekształcić swych gospodarstw w innym zakresie, aby przynosiły one dochody. Wpływa na to zbyt wysokie oprocentowanie kredytów udzielanych rolnikom, zrezygnowanie i brak wiary w to, iż sytuacja może ulec zmianie i się polepszyć.

Do najbardziej niesprzyjających czynników wywołujących bezrobocie w środowiskach wiejskich należy zaliczyć przede wszystkim: niewielką liczbę podmiotów gospodarczych tworzących wiejski rynek pracy, ubóstwo wsi, które ogranicza, a często uniemożliwia rozpoczęcie działalności gospodarczej lub handlowej oraz niski poziom wykształcenia i kwalifikacji zawodowych ludności wiejskiej. Czynniki te spowodowały, że bezrobocie na wsi jest zjawiskiem bardziej trwałym i zarazem trudniejszym do opanowania.

Niskie wykształcenie i brak kwalifikacji to jedno z najważniejszych przyczyn pojawienia się bezrobocia w rodzinie lub uzyskiwania niewystarczających dochodów z pracy. Należy więc umożliwić przekwalifikowanie się osób odchodzących bezpośrednio z rolnictwa oraz stworzyć mechanizmy

wspierające rozwój drobnej przedsiębiorczości wiejskiej (szkolenia, preferencyjne kredyty na rozpoczęcie działalności gospodarczej itp.).

Tabela Nr 8. Zarejestrowani bezrobotni z terenu Gminy Sterdyń

Lata	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych			Długotrwale bezrobotni
	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	
2012	177	81	96	154
2013	171	80	91	152
2014	172	88	84	148
2015	132	58	74	84

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Sokołowie Podlaskim

Stopa bezrobocia w gminie Sterdyń wynosi 5,08% , natomiast stopa bezrobocia w całym powiecie sokołowskim za rok 2015 wynosi 9,01 %.

Dane pochodzące z Powiatowego Urzędu Pracy nie pokazują faktycznej liczby osób bezrobotnych z terenu gminy, gdyż osoby posiadające niewielkie gospodarstwa rolne nie mogą zgłosić się do Urzędu Pracy by uzyskać oferowaną pomoc w znalezieniu zatrudnienia. Natomiast niewielkie gospodarstwa rolne nie przynoszą dochodów z których może utrzymać się człowiek w dzisiejszych warunkach gospodarczych.

Szansą na poprawienie poziomu życia rodzin w gminie jest bezwzględnie stała praca. Jednak na poprawę życia wielu rodzin mogą mieć wpływ walory turystyczne naszego regionu które można wykorzystać. Przy poniesieniu pewnych nakładów finansowych rodziny na utworzenie bazy noclegowo-usługowej oraz umiejętnej promocji regionu część rodzin może uzyskać dodatkowe dochody z prowadzenia gospodarstw agroturystycznych, które stanowią szansą dla wielu gospodarstw wiejskich.

4.3. Niepełnosprawność i długotrwała choroba.

Spółeczeństwo składa się z ludzi o różnej sprawności fizycznej, w różnym wieku, z różnymi potrzebami i możliwościami poruszania się i wykonywania potrzebnych im czynności w otaczającym środowisku. Niepełnosprawność i przewlekła choroba są jednym z ważniejszych problemów współczesnego świata . Wynika to z powszechności i rozmiaru tego zjawiska. Z niepełnosprawnością fizyczną i intelektualną wiąże się ponadto zazwyczaj tzw. niepełnosprawność społeczna, czyli niemożność pełnego funkcjonowania w społeczeństwie.

Osoba niepełnosprawna oznacza człowieka nie mogącego samodzielnie, częściowo lub całkowicie zapewnić sobie możliwości normalnego życia, indywidualnego lub społecznego na skutek wrodzonego lub nabytego upośledzenia sprawności fizycznych lub psychicznych.

Przyczyny niepełnosprawności są bardzo złożone jak również wiedza na temat, kim są osoby niepełnosprawne, jak funkcjonują, jakie mają potrzeby jest niewielka. Stan zdrowotny jak i sprawnościowy tych osób powoduje, że często nie są one przystosowane do samodzielnego życia, nauki i

pracy zawodowej. Przyczyny tego stanu są różnorodne, często tkwią w otoczeniu niedostosowanym do potrzeb tej grupy osób.

Niepełnosprawność bądź długotrwała choroba jednego z członków rodziny zawsze powoduje ograniczenie możliwości zarobkowych i pogorszenie się sytuacji materialnej rodziny, sprawia że rodzina obciążona jest zwiększonymi wydatkami na leczenie, rehabilitację. Wywołuje różnego rodzaju problemy psychologiczne i społeczne.

Stawia to przed administracją rządową i samorządową oraz najbliższym środowiskiem poważne wyzwanie. Najbardziej skutecznym sposobem zaspokojenia potrzeb osób niepełnosprawnych jest ich kompleksowa rehabilitacja.

Dużym problemem dla osób niepełnosprawnych są także bariery architektoniczne w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej jak również w budynkach użyteczności publicznej. Bariery te nie tylko utrudniają, ale niekiedy wręcz uniemożliwiają uczestnictwo w normalnym życiu osobie niepełnosprawnej.

Obecność barier architektonicznych, komunikacyjnych, utrudniony dostęp do specjalistycznego poradnictwa, brak odpowiednich zabezpieczeń prawnych, trudności ze znalezieniem odpowiedniej pracy – wszystkie te problemy dadzą się sprowadzić do barier istniejących w świadomości społecznej, niewłaściwego stosunku społeczeństwa do problemów ludzi niepełnosprawnych.

Postawy społeczne, stopień akceptacji osób niepełnosprawnych i gotowość do wchodzenia w bliskie relacje z nimi, znajomość ich potrzeb i problemów, ale także możliwości przesądzają w znacznej mierze o losie ludzi niepełnosprawnych w społeczeństwie.

Spółeczeństwo polskie generalnie aprobuje model integracyjny, włączający osoby niepełnosprawne do normalnie funkcjonujących grup i instytucji społecznych na równi z ludźmi „sprawnymi”.

Ważne jest więc, aby osoby, których działalność jest ukierunkowana na niesienie pomocy, a więc także pracownicy socjalni nie sprowadzali swojej roli zawodowej do wspomagania biednych, nieszczęśliwych i samotnych, ale potrafili także, przełamując istniejący stereotyp, wspierać twórczy potencjał istniejący w każdej, nawet ciężko poszkodowanej, osobie niepełnosprawnej.

Szczególnym zadaniem pracowników socjalnych jest odkrywanie ich, trafienie do nich i wpisanie na listę osób, które powinny być regularnie i jak najczęściej odwiedzane.

W kontaktach z rodziną osoby niepełnosprawnej należy pomagać w budowaniu i wzmacnianiu potencjału opiekuńczego tworzonego przez domowników. Odpowiednio udzielone wsparcie, nauczanie jak postępować w sytuacjach kryzysowych, jak organizować codzienną pomoc, pomogłoby zapewne w rozwiązywaniu wielu problemów.

Zagwarantowanie osobom niepełnosprawnym równych praw wymaga z jednej strony przeciwdziałania ich dyskryminacji, a z drugiej stworzenia mechanizmów wyrównywania szans i warunków korzystania z przysługujących im praw.

Podstawowym aktem prawnym regulującym zakres zadań na rzecz osób niepełnosprawnych jest ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych.

4.4. Problem uzależnienia.

Oszacowanie skali problemu uzależnienia jest trudne, ponieważ znaczny odsetek osób dotkniętych uzależnieniem nie szuka wsparcia u profesjonalistów i w instytucjach pomocowych. Niepokojącym zjawiskiem jest obniżanie się wieku sięgania po używki.

W dominującym dzisiaj poglądzie, alkoholizm, narkomania, nikotynizm są chorobami, które rozwijają się latami, niepostrzeżenie. Bez pomocy specjalisty i leczenia, osoba uzależniona nie będzie w stanie wrócić do zdrowia.

Skutkami uzależnień dotknięte jest życie wszystkich, którzy z uzależnionym żyją, pracują czy przyjaźnią się. Powoduje pogorszenie sytuacji ekonomicznej, społecznej i zdrowotnej, prowadzi do zaburzenia podstawowych funkcji rodziny.

Rozwiązywanie problemów osób uzależnionych jest utrudnione z powodu niechęci rodzin do ujawniania faktu nadmiernego picia przez członka rodziny, nieujawniania zjawisk przemocy oraz powszechnej akceptacji środowiska lokalnego dla picia alkoholu i bagatelizowania wynikających z tego zagrożeń. Ważną dziedziną, którą należy zaakceptować jest profilaktyka, aby zapobiegać sięganiu po środki uzależniające szczególnie u młodych ludzi którzy zwyczajnie z prostej, ludzkiej ciekawości na początku po nie sięgają.

Wskazane jest, żeby młodzieży pomagać w prawidłowym kształtowaniu się osobowości, aby nie było potrzebne „podpieranie się” substancjami uzależniającymi. Uczyć umiejętności mówienia „nie” w sytuacjach, gdy młoda osoba poddana jest presji otoczenia.

Istotną sprawą jest zapewnienie młodym ludziom atrakcyjnych form spędzania wolnego czasu. W działaniach profilaktycznych ważne jest „wychowanie do trzeźwości”, w którym obok przekazywania wiedzy na temat uzależnień istotną rolę odgrywa kształtowanie prawidłowych postaw życiowych i umiejętności społecznych, pomocy w budowaniu poczucia własnej wartości, przekazywania odpowiedniego systemu norm i zachowań.

4.5. Pomoc i opieka nad seniorami w miejscu zamieszkania.

W związku z nieustającym procesem starzenia się społeczeństwa, przybywa osób w wieku poprodukcyjnym również w naszej gminie. Sytuacja ludzi starszych i samotnych uwarunkowana jest takimi czynnikami jak: pogorszenie stanu zdrowia, utrata pamięci, depresja, zniedołężnienie, sztywność schematów umysłowych, brak zapewnienia opieki ze strony rodziny, niekorzystne warunki życia. Często osoby starsze ze względu na posiadane uposażenie emerytalne lub rentowe nie są objęte oddziaływaniem Ośrodka Pomocy Społecznej ponieważ przekraczają kryterium dochodowe uprawniające do udzielania wsparcia finansowego. Paradoksalnie jednak dochody, jakimi dysponują często nie wystarczają na

zaspokojenie ich podstawowych potrzeb, zwłaszcza w sytuacji, kiedy zmuszeni są do podjęcia kosztownego leczenia lub rehabilitacji. Ograniczenia finansowe stają się dla nich często głównym powodem rezygnacji z życia społecznego w pełnym wymiarze. Osoby te często samotne, nieposiadające bliskiej rodziny, decydują się lub zmuszone są do izolacji od otoczenia i tym samym pozostają poza możliwością oddziaływania instytucji i organizacji działających na polu pomocy osobom starszym.

Starość jest tak samo istotnym etapem naszego życia, jak każdy inny okres w życiu człowieka. Starzenie się społeczeństwa, zwiększanie liczby osób w starszym wieku stawia nowe wyzwania dotyczące opieki nad seniorami.

Rosnąca liczba osób starszych rodzi potrzebę edukowania do starości oraz tworzenie takich form aktywności społecznej, które pozwolą seniorom na utrzymanie dobrej kondycji zdrowotnej, psychicznej oraz jak najdłuższe zachowanie samodzielności.

W tym celu należy modyfikować oraz wzmacniać instrumenty lokalnej polityki społecznej na szczeblu lokalnym.

Od lat zwracano uwagę na problemy ludzi starych żyjących samotnie, pozbawionych pomocy w przypadku zniedołężnienia. W społeczeństwie konieczna jest zmiana sposobu myślenia, ponieważ człowiek w podeszłym wieku, to człowiek pełnowartościowy, posiadający wszelkie prawa przysługujące tak jak innym członkom społeczeństwa.

Osoby starsze na wsi mieszkają na ogół samotnie lub z rodziną i do późnej starości wykonują różne prace w gospodarstwie domowym.

Na wsi są trudności w zapewnieniu ludziom starszym właściwej opieki w miejscu zamieszkania.

Mówiąc o wsparciu dla osób starszych w ramach pomocy społecznej możemy uwzględnić dwa aspekty:

- pomoc środowiskową w miejscu zamieszkania,
- pomoc instytucjonalną zapewniającą kompleksową opiekę w domach pomocy społecznej.

Przy rosnącej z roku na rok grupie osób starszych w Polsce wydaje się, iż istniejąca obecnie sieć instytucji wspierających najstarsze pokolenie w różnych sytuacjach życiowych jest niewystarczająca. Dotyczy to zarówno placówek państwowych i samorządowych, jak również organizacji pozarządowych.

Za mało jest pomocy adresowanej do osób starszych. Zbyt mało jest propozycji umożliwiających osobom starszym aktywny tryb życia zarówno w aspekcie fizycznym jak i umysłowym. Aktywność bowiem jest bardzo ważną potrzebą psychiczną i społeczną w każdym wieku życia.

Aktywność fizyczna w życiu osób starszych odgrywa olbrzymią rolę. Wpływa na przedłużenie okresu samodzielności, niesie dużo radości i satysfakcji, pozwala zapomnieć o kłopotach, stresach i chorobach.

Ludzie starsi dzięki aktywności fizycznej, stają się weselsi i zdrowsi. Dobra zabawa może stać się najlepszym rodzajem rehabilitacji przywracającym optymizm i energię życiową. Jest formą terapii.

Współczesne społeczeństwa automatycznie odsuwają ludzi starych od aktywnego życia. Niedostateczna więź ze środowiskiem zewnętrznym oraz słaba identyfikacja z dokonującymi się przemianami powodują, że znaczna część starszego pokolenia żyje na uboczu życia społecznego. Dlatego

ważne jest promowanie aktywnego stylu życia osób starszych poprzez wspieranie różnych form działalności i inicjatyw, rozpowszechnianie dobrych praktyk dotyczących życia w społeczeństwie osób starszych. Działania takie mają przywrócić wiarę we własną wartość, niwelować poczucie osamotnienia, wzbudzać poczucie solidarności z bliźnim i społecznością lokalną, umocnić i poprawić zdolność ruchową i promować okres życia zwany potocznie "Jesienią życia", ukazać niezależność i samodzielność ludzi starszych oraz ich przydatność w życiu społeczności lokalnej.

Obowiązkiem całego społeczeństwa jest walka ze stereotypami krzywdzącymi osoby w starszym wieku. Wielu ludzi nawet w podeszłym wieku reprezentuje znaczące pozycje zawodowe i społeczne. „To, że starzejemy się, jest jednakie dla wszystkich. To, jak się starzejemy, jest różne dla każdego” – słowa te stanowią dziś wyzwanie dla każdego z nas, aby zadbać o swój i innych proces starzenia. Ludzie starsi mogą stanowić siłę i oparcie dla rodziny, zwłaszcza dla rodzin swoich dzieci i ich potomstwa.

Najwyższy czas skierować działania na aktywność seniorów, którzy posiadają ogromną ilość wolnego czasu, ponieważ postęp, rozwój i tempo życia pozbawiły ich ważnych ról w rodzinie i społeczeństwie. Największym bogactwem jest ich duże doświadczenie życiowe, mądrość, jak też uczucie ciepła i miłości.

4.6. Problemy opiekuńczo – wychowawcze w rodzinach.

Rodzina jest pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka ponieważ, tu nawiązuje ono pierwsze kontakty z innymi ludźmi i zdobywa pierwsze doświadczenia z dziedziny współżycia społecznego.

Na środowisko rodzinne składają się: struktura rodziny, atmosfera wychowawcza w domu, warunki materialne i zdrowotne, stopień wykształcenia rodziców i ogólna struktura środowiska.

Zaburzona struktura rodziny, często spotykana wśród podopiecznych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, niekorzystnie wpływa na sytuację dziecka, na jego więź z rodziną. Rodziny takie najczęściej odznaczają się zaburzoną strukturą w postaci nieustabilizowanych formalnie i społecznie związków, rozkładem pożycia małżeńskiego, częstymi zmianami partnerów. Zjawiska patologiczne powszechnie występujące w tych rodzinach to nadużywanie alkoholu, przemoc, łamanie norm społecznych; często są to rodziny żyjące w konkubinatach lub wielodzietne. Dziecko żyjące w takich warunkach narażone jest na przeżywanie traumatycznych doświadczeń.

W rodzinach zaburzonych brakuje umiejętności tworzenia właściwego klimatu życia rodzinnego, rozładowania napięć powstałych poza domem, właściwych wzorców komunikowania się i dawania rodzinie poczucia bezpieczeństwa, obdarzania dzieci uwagą. Z obserwacji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że rodzice nie radzą sobie z własnymi problemami, zbyt mało czasu poświęcają dzieciom i nie potrafią zabezpieczyć ich potrzeb emocjonalnych i materialnych.

Rodziny te często żyją w takich społecznościach, które nie chcą ingerować w życie innych lub nie potrafią pomóc, gdyż same nie posiadają właściwych wzorców.

Dzieci pochodzące z tych rodzin pozostawione są same sobie, większość wolnego czasu spędzają wśród rówieśników na podwórku, częściej pojawiają się u nich problemy w szkole (mniej czasu

poświęcają przygotowaniu się do lekcji, przeżywają więcej porażek szkolnych w efekcie, czego rezygnują z podejmowania wysiłku w zdobywaniu wiedzy), w takiej sytuacji rodzice nie pomagają, lecz podwyższają wymagania w stosunku do ocen i zachowania dziecka lub też w ogóle przestają się nimi interesować.

Dzieci odrzucone przez środowisko rodzinne szukają akceptacji wśród rówieśników, łączą się w grupy subkulturowe, zaczynają wagarować, uciekać z domu i popadać w konflikt z prawem. Istnieją uzasadnione obawy, że dziecko wychowywane w rodzinie, w której rodzice nie radzą sobie z problemami-„odziedziczy” tę bezradność w samodzielnym rozwiązywaniu swoich problemów.

Problemy opiekuńczo – wychowawcze, przemoc w rodzinie, konflikty międzypokoleniowe wielokrotnie są przyczyną umieszczania dzieci i młodzieży w placówkach opiekuńczo – wychowawczych lub resocjalizacyjnych, a dorosłych ofiar rodzinnej przemocy są powodem szukania schronienia i porad w placówkach i organizacjach pomocniczych.

4.7.Przemoc w rodzinie.

Przemoc powszechnie jest traktowana jako akt godzący w osobistą wolność jednostki przyczyniający się do jej fizycznej, a także psychicznej szkody, wykraczającej poza społeczne zasady wzajemnych relacji i zmuszanie jej do zachowań niezgodnych z własną wolą. Przemoc upokarza, wywołuje cierpienie, rodząc tym samym nienawiść i pragnienie odwetu.

Ofiarami przemocy domowej są najczęściej kobiety oraz dzieci. Natomiast sprawcami są najczęściej mężczyźni często będący pod wpływem alkoholu. Stosowanie przemocy prowadzi do niskiej samooceny, poczucia bezsilności i bezradności, ciągłego niepokoju, depresji, chorób związanych ze stresem. Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie wykonuje Gminny Zespół Interdyscyplinarny. W skład Gminnego Zespołu wchodzi przedstawiciele :

Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji. Służby Zdrowia, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Sądu Rodzinnego, Urzędu Gminy, Gminnych Placówek Oświatowych. Działania prowadzone przez Zespół Interdyscyplinarny polegają na interwencji w przypadkach występowania przemocy domowej, a także bieżącego monitorowania problemów w rodzinach oraz udzielania szeroko pojętego poradnictwa. Głównym zamierzeniem prac Zespołu Interdyscyplinarnego jest ograniczenie zjawiska występowania przemocy na terenie gminy, podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z problemem oraz podejmowania działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

5.Budżet polityki społecznej.

Struktura wydatków na zadania realizowane w ramach polityki społecznej w gminie Sterdyn przedstawiały się w latach 2010-2015 zgodnie z poniższą tabelą

Tabela nr 9.Struktura wydatków na zadania realizowane w ramach polityki społecznej w gminie Sterdyń w latach 2010-2015

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
85153- Przeciwdziałanie narkomanii	1840	2579	2180	1749	2400	2150
85154-Przeciwdziałanie alkoholizmowi	33000	37000	45586	43594	40989	32576
85202-Domy Pomocy Społecznej	59000	64000	54757	69125	68948	74672
85204-Rodziny zastępcze	0	0	0	699	2097	3892
85206-Wspieranie rodziny (Asystent Rodziny)	0	0	0	5400	8750	6250
85212-Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	1010000	1 129000	1114976	897720	866287	830182
85213-Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach centrum integracji społecznej	1000	3462	4102	1892	1861	5337
85214-Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe	23000	19000	27595	27806	22175	16695
85216-Zasiłki stałe	6000	3000	3460	7673	12806	14379
85219-Ośrodek Pomocy Społecznej	302000	303000	322563	344346	341971	389720
85228-Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	7920	6480	6120	10800
85295-Pozostała działalność, w tym: -klub integracji społecznej -warsztat terapii zajęciowej	38000	41000	48890	69481	65323	41400

-prace społecznie użyteczne, -program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”						
85415-Pomoc materialna dla uczniów		12886	12514	14670	16366	17455

Źródło. Dane statystyczne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Z przedstawionych w tabeli danych wynika, że najwyższą kwotę w wydatkach na zadania polityki społecznej w gminie. Stanowią 57,43% ogólnych wydatków na zadania polityki społecznej w gminie. Jednak wydatki na świadczenia rodzinne mają tendencję spadkową, gdyż spada liczba urodzonych w gminie dzieci.

Łączne wydatki na zadania polityki społecznej w Gminie Sterdyń w latach 2010-2015 przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 10. Wydatki na zadania polityki społecznej w Gminie Sterdyń w latach 2010-2015.

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Wydatki ogółem	1501928	2935208	1670898	1507268	1463023	1445508

Źródło. Dane statystyczne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Budżet na zadania polityki społecznej na przestrzeni pięciu lat mają tendencję spadkową. Wydatki z roku 2015 stanowią 96,24 wydatków na zadania polityki społecznej w gminie z roku 2010.

Zadania pomocy społecznej w roku 2015 finansowane były:

- Budżet Wojewody - 986132
- Budżet Gminy - 419 048

Budżet Wojewody stanowi 70,18 % ogólnego budżetu na zadania pomocy społecznej, natomiast wydatkowana kwota na zadania pomocy społecznej z budżetu gminy stanowi 29,82% ogólnego budżetu gminy na zadania pomocy społecznej w roku 2015.

IV. Podstawowe założenia strategii.

Problemy społeczne dotyczące mieszkańców gminy mają charakter wielowymiarowy a ich rozwiązanie wymaga systemowych rozstrzygnięć, zintegrowanej współpracy instytucjonalnej angażującej sferę gospodarczą, społeczną i polityczną. Dlatego wskazane jest stworzenie zintegrowanego systemu pomocy skierowanego do całej rodziny. Należy doprowadzić do współdziałania wszystkich podmiotów zaangażowanych w rozwiązywanie problemów społecznych. Niezbędne jest opracowanie i realizacja

programów profilaktycznych i naprawczych dostosowanych do aktualnych sytuacji i potrzeb. Podejmowane wspólne działania powinny być prowadzone w taki sposób i takimi metodami aby uzyskać jak najlepsze efekty, głównie przeciwdziałać wykluczeniu społecznemu.

Istotnym elementem polityki społecznej będzie odbudowanie i umacnianie lokalnej społeczności poprzez edukację środowiska pokazującą, że warto angażować się w działania na rzecz najbliższego otoczenia, swojej miejscowości.

Wszystkie cele przyjęte w strategii są ze sobą ściśle powiązane i wymagają wdrożenia jak najszybciej, ponieważ odnoszą się do poprawy życia mieszkańców. A w szczególności mają za zadanie zapobieganie marginalizacji osób oraz reintegrację środowisk wykluczonych społecznie. Jednak ze względów finansowych i kadrowych realizacja wszystkich celów jednocześnie nie jest możliwa.

Samorząd Gminy i mieszkańcy dążą do rozwoju społeczeństwa zintegrowanego, aktywnego i wolnego od problemów ubóstwa i wykluczenia społecznego. Nadrzędnym celem jest zapewnienie poczucia bezpieczeństwa socjalnego dla wszystkich mieszkańców i równej dostępności do zasobów i usług w sferze ekonomicznej oraz w sferze społecznej. Docenienie wartości każdego człowieka, poszanowanie jego godności, wspieranie najsłabszych i wzajemna pomoc pozwoli mieszkańcom gminy właściwie pełnić role społeczne, rodzinne i obywatelskie. Wpłynie to pozytywnie na dalszy rozwój Gminy, poprawę jakości życia, przyniesie korzyści wszystkim naszym mieszkańcom.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2025 realizowana będzie głównie poprzez programy lokalne i rządowe

V. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jako najbardziej rozpowszechniony i kompleksowy sposób analizy strategicznej, obejmuje najważniejsze zjawiska społeczne w gminie. Nazwa metody pochodzi od angielskich słów: *strengths* (mocne strony), *weaknesses* (słabe strony), *opportunities* (szanse potencjalne lub zaistniałe w otoczeniu), *threats* (zagrożenia prawdopodobne lub istniejące). Analiza SWOT jest jedną z podstawowych metod strategicznych polegające na ocenie elementów, które należy eliminować lub wykorzystać podczas realizacji zadań. Służy do określenia mocnych i słabych stron jednostki wobec szans i zagrożeń otoczenia.

Analiza SWOT została oparta w oparciu o informacje zawarte w kompleksowej diagnozie sytuacji społecznej w gminie. Pozwala na określenie obecnej i przyszłej sytuacji poprzez porównanie szans i zagrożeń z mocnymi i słabymi stronami. Stanowi podstawę do identyfikacji i określenia kierunków działań strategicznych.

Mocne strony to atuty gminy oraz wszelkie czynniki, które wpływają na pozytywny odbiór i dają szansę na rozwój gminy, osłabiają istniejące zagrożenia. Należy te elementy pielęgnować i wzmacniać. Słabymi stronami są braki lub ograniczenia, które powodują problemy w realizacji celów strategicznych lub uniemożliwiają ich realizację.

Mocne strony	Słabe strony
1.Szeroki zakres pomocy realizowanej na rzecz osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej	1.Słabe warunki lokalowe OPS
2.Dobra znajomość problemów społecznych w gminie	2.Brak poradnictwa specjalistycznego, geriatrycznego, poradni terapii uzależnień
3.Sprawny i skutecznie działający samorząd	3.Migracja młodych wykształconych, aktywnych ludzi z gminy
4.Dobre warunki kształcenia dzieci i młodzieży, dobrze działająca sieć placówek oświatowych	4.Mała ilość miejsc pracy
5.Prawidłowa współpraca z oświatą, policją, służbą zdrowia, kuratorem	5.Ukryte bezrobocie
6.Dobrze przygotowana kadra Ośrodka Pomocy Społecznej	6.Niska świadomość części mieszkańców i brak wiary w możliwość skutecznego rozwiązania swoich problem
7.Dobra współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Sokołowie Podlaskim.	7.Niewystarczająca oferta zagospodarowania czasu wolnego młodzieży oraz osobom starszym
8.Wysoki poziom bezpieczeństwa w gminie.	8.Występowania bezrobocia dziedzicznego
9.Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie profilaktyki i edukacji.	9.Brak miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych
10.Działania Zespołu Interdyscyplinarnego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	10.Niska aktywność społeczna i gospodarcza mieszkańców
11.Wystarczająca podstawowa opieka medyczna	11.Dziedziczenie biedy i uzależnienie od pomocy społecznej
12.Dobra baza rekreacyjno-sportowa	12.Zanikanie tradycji rodzin wielopokoleniowych, niski poziom wzajemnej pomocy między rodzinami
13.Działania wspierające rodziny, zwłaszcza rodziny wielodzietne	13.Postawa roszczeniowa klientów pomocy społecznej.
14.Atrakcyjne położenie gminy	
Szanse	Zagrożenia
1.Sprawny samorząd zapewniający bezpieczeństwo socjalne mieszkańców	1.Wyludnienie się wsi
2.Tworzenie i wdrażanie specjalnych programów pomocowych	2.Starzenie się społeczeństwa gminy
3.Podniesienie świadomości mieszkańców	3.Wzrost występowania patologii społecznych

4.Przedsięwzięcia w zakresie ochrony środowiska i wzrost potencjału turystycznego regionu	4.Długotrwałe uzależnienie rodzin od świadczeń z pomocy społecznych
5.Prowadzona obecnie polityka prorodzinna	5.Rozbicie więzi rodzinnych i społecznych
6.Wzrost integracji i aktywności społecznej	6.Częste zmiany uregulowań prawnych w zakresie pomocy społecznej, złożone i zmieniające się procedury prawne
7.Oferta różnych form spędzania wolnego czasu uwzględniająca potrzeby mieszkańców w różnym wieku	7.Zjawisko dziedziczenia biedy
8.Możliwość pozyskania zewnętrznych środków finansowych na realizację działań z zakresu polityki społecznej	8.Niska efektywność wychodzenia z uzależnień
9.Wzrost drobnej przedsiębiorczości i agroturystyki	9.Niechęć do podejmowpracy przez osoby długotrwale bezrobotne
	10.Kryzys rodziny

VI. CELE STRATEGICZNE.

6.1.Systematyczna analiza istniejących problemów społecznych.

I. Cele szczegółowe:

- 1.Ocena stanu potrzeb socjalnych.
- 2.Ocena możliwości skutecznego reagowania na pojawiające się problemy społeczne.

II. Kierunki działania:

- 1.Systematyczny monitoring występujących w gminie problemów społecznych realizowany przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej.
2. Analiza świadczonej pomocy ze względu na efektywność i właściwość adresatów.
- 3.Podnoszenia kwalifikacji kadry pomocy społecznej.
- 4.Informowanie radnych i decydentów o istniejących potrzebach i problemach społecznych.
- 5.Systematyczna analiza zasobów finansowych przeznaczonych na realizację zadań własnych i zleconych.
- 6.Systematyczny monitoring realizowanych programów celowych oraz pozyskiwanie środków zewnętrznych w celu współfinansowania lokalnych potrzeb społecznych.

III. Wskaźniki realizacji działań strategicznych:

- 1.Liczba klientów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem.
- 2.Liczba realizowanych programów wsparcia osób dotkniętych i zagrożonych ubóstwem.
- 3.Liczba osób uczestniczących w realizacji projektów i programach wspierających osoby dotknięte ubóstwem.

6.2.Przeciwdziałanie ubóstwu i bezrobociu oraz zapobieganie ich skutkom.

I. Cele szczegółowe:

- 1.Wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy.
- 2.Zapewnienie osobom dotkniętym ubóstwem bezpieczeństwa socjalnego.

II. Kierunki działania:

- 1.Bieżący monitoring osób bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej.
- 2.Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie rozpowszechniania ofert pracy oraz zmniejszania bezrobocia na terenie gminy poprzez:
 - organizowania prac interwencyjnych,robót publicznych,prac społecznie-użytecznych,
 - promowanie działalności klubu integracji społecznej działającego przy Powiatowym Urzędzie Pracy,
 - propagowanie działań zmierzających do przekwalifikowania się osób długotrwale bezrobotnych.
- 3.Udzielanie wsparcia i pomocy w poszukiwaniu pracy, szczególnie osobom długotrwale bezrobotnym
- 4.Realizacja form zatrudnienia socjalnego oraz innych projektów dla osób zagrożonych wykluczeniem socjalnym, np. spółdzielnie socjalne.
- 5.Objęcie pomocą materialną rodziny dotknięte problemem bezrobocia.
- 6.Prowadzenie działań w celu mobilizowania klientów Ośrodka Pomocy Społecznej do poszukiwania zatrudnienia poprzez realizację kontraktów socjalnych.
- 7.Monitoring ofert programowych i ewentualne opracowanie projektów mających na celu rozwiązanie problemu bezrobocia.
- 8.Współudział w programach realizowanych w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

III. Wskaźnik realizacji działań strategicznych.

- 1.Liczba osób bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia.
- 2.Liczba osób korzystających ze wsparcia doradcy zawodowego.
- 3.Liczba osób bezrobotnych uczestniczących w treningach umiejętności psychospołecznych.
- 4.Liczba osób uczestniczących w szkoleniach i kursach zawodowych.
- 5.Liczba zawartych kontraktów socjalnych.
- 6.Poziom stopy bezrobocia w Gminie Sterdyń.

6.3.Wsparcie rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

I. Cele szczegółowe:

- 1.Wzmacnianie rodziny,podnoszenie poziomu ich funkcjonowania..
- 2.Pomoc rodzinom będącym w kryzysie,rozwój systemu wsparcia.
- 3.Wsparcie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju.

II. Kierunki działań:

- 1.Promowanie w gminie prawidłowego modelu rodziny oraz edukowania rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich , m.in. przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej ,placówek oświatowych, asystenta rodziny.
- 2.Systematyczna praca socjalna z rodzinami dotkniętymi problemami opiekuńczo-wychowawczymi.
- 3.Pomoc materialna dla rodzin pozostających w trudnej sytuacji ekonomicznej realizowana przez Ośrodek Pomocy Społecznej.
- 4.Współpraca ze szkołami w zakresie diagnozowania potrzeb dzieci i młodzieży zagrożonej

marginalizacją.

5. Zwiększenie dostępności dla rodzin wsparcia psychologiczno-pedagogicznego, prawnego i socjalnego.
6. Tworzenie i wdrażanie programów na rzecz wspierania rodziny.
7. Zintegrowanie działań wszystkich instytucji i placówek działających na rzecz rodziny w gminie.

III. Wskaźniki realizacji działań strategicznych

1. Liczba rodzin korzystających z systemu pomocy społecznej.
2. Liczba rodzin objętych pracą socjalną.
3. Liczba programów kierowanych do dzieci i ich rodziców.
4. Liczba osób objętych działaniem Zespołu Interdyscyplinarnego.
5. Liczba przedsięwzięć służących wyrównywaniu szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.
6. Liczba wspólnych przedsięwzięć różnych podmiotów na rzecz dziecka i rodziny.
7. Liczba dzieci i młodzieży korzystających z pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów.
8. Liczba rodzin korzystających z samorządowego programu przyznającego uprawnienia członkom rodzin wielodzietnych w Gminie Sterdyń.

6.4. Rozwijanie zintegrowanego systemu wsparcia na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych.

I. Cele szczegółowe

1. Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania.
2. Zapewnienie odpowiednich form opieki osobom wymagającym pomocy.
3. Zwiększenie dostępności usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych dla osób starszych i niepełnosprawnych.
4. Ograniczenie skutków niepełnosprawności poprzez aktywizację społeczną i zawodową
4. Aktywizacja rodzin na rzecz zapewnienia opieki najbliższym członkom rodziny.

II. Kierunki działania:

1. Bieżący monitoring sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych.
2. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi i niepełnosprawnymi w środowisku.
3. Opracowanie programów na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych w gminie.
4. Zapewnienie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych.
5. Współdziałanie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej, likwidacji barier architektonicznych.
6. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu.
7. Promowanie działalności Gminnego Klubu Seniora.

III. Wskaźniki realizacji działań strategicznych

1. Liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną.
2. Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi.
3. Liczba osób korzystających z pomocy wolontariuszy.

4.Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych.

5.Liczba uczestników Klubu Seniora.

6.Liczba uczestników warsztatów terapii zajęciowej.

6.5.Budowa systemu wspierania rodzin dotkniętych problemem uzależnienia i przemocy w rodzinie.

I. Cele szczegółowe:

1.Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii w rodzinie.

2.Przeciwdziałanie występowaniu przemocy w rodzinie.

3.Rozszerzenie form pomocy z występującymi problemami w rodzinie.

II. Kierunki działania:

1.Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.

2.Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami alkoholowymi,narkomanii i przemocy szerszego dostępu do wsparcia psychologicznego, prawnego i społecznego.

3.Zintensyfikowanie profilaktycznej działalności informacyjnej,edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie.

4.Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

5.Kontynuowanie działalności zespołu interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

6.Pomoc i wsparcie dla dzieci i młodzieży z rodzin uzależnionych oraz osób współuzależnionych małżonków.

7.Systematyczne szkolenia w zakresie metod postępowania z rodziną dotkniętą problemem uzależnienia.

III. Wskaźniki realizacji działań strategicznych.

1.Liczba opracowanych i realizowanych programów profilaktycznych kierowanych do rodzin dotkniętych problemem uzależnienia.

2.Liczba zgłoszonych osób do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

3.Liczba rodzin korzystających ze wsparcia psychologa, pomocy prawnej i psychologicznej.

4.Liczba rodzin objętych systemem pomocy społecznej z powodu występowanie w rodzinie uzależnienia.

5.Liczba udzielonych porad i przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

6.Liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego.

6.6.Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w gminie.

I. Cele szczegółowe:

1.Przeciwdziałanie przestępczości na terenie gminy.

2.Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

II. Kierunki działania:

1.Podejmowanie przedsięwzięć edukacyjno - informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom.

2.Patrolowanie i wizytowanie miejsc publicznych w gminie.

3.Zapewnienie alternatywnych form spędzania wolnego czasu dzieciom i młodzieży.

4.Zapewnienie mieszkańcom gminy bezpieczeństwa na drogach poprzez remont i budowę dróg

gminnych, przydrożnych chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia, organizację dowozu dzieci i młodzieży do szkół.

III. Wskaźniki realizacji działań strategicznych:

1. Liczba popełnionych i wykrytych przestępstw.
2. Liczba opracowanych i realizowanych programów profilaktyczno-edukacyjnych oraz liczba osób nimi objętych.
3. Liczba alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży oraz liczba osób z nich korzystających.
4. Liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze.
5. Liczba dzieci i młodzieży dowożonych do szkół.
6. Stopień poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

VII. Źródła finansowania

Do podstawowych źródeł finansowania działań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych należy zaliczyć:

- środki własne samorządu;
- środki z budżetu państwa
- środki funduszy krajowych;
- środki unijne (Europejski Fundusz Społeczny, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego);
- sponsorzy;
- inne.

Możliwość zewnętrznego wsparcia finansowego rozwoju Gminy zależeć będzie od wielu czynników:

- 1) wielkość środków przeznaczonych przez Unię Europejską na wsparcie rozwoju społecznego w Polsce;
- 2) zasad podziału środków unijnych pomiędzy poszczególne województwa;
- 3) potencjał absorpcyjny poszczególnych organizacji społecznych i instytucji,
- 4) zdolność przygotowania i realizacji konkretnych projektów dla Gminy w sferze społecznej.

VII. Monitoring Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Monitoring polega na stałej i ciągłej obserwacji ilościowych oraz jakościowych zmian określonych wielkości. Prowadzenie monitoringu ma na celu zapewnienie informacji zwrotnych na temat skuteczności i efektywności wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Sterdyń a także ocenę i wprowadzenie zmian tam, gdzie są one niezbędne. Dzięki monitorowaniu prowadzonych działań możliwa będzie ocena sposobu oraz efektywności dochodzenia do wyznaczonych celów oraz określenie

poziomu ich osiągania. Strategia jest dokumentem otwartym określającym cele i działania w obszarze rozwiązywania problemów społecznych i w razie potrzeby będzie podlegała aktualizacji. Planowanie strategiczne związane z problematyką społeczną zależy od wielu czynników i wymaga stałego analizowania zachodzących zmian prawnych, gospodarczych, politycznych i społecznych. Koordynowanie przebiegu realizacji działań zapisanych w Strategii oraz monitorowanie jej skuteczności i efektywności będzie należało do zadań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sterdyni. Monitorowanie będzie dokonywane przy aktualizacji prowadzonych działań i wprowadzania do Strategii nowych zadań.

Strategia będzie analizowana w procesie monitoringu, którego istotą będzie śledzenie i analizowanie faktycznego rozwoju z założeniami celami Strategii, oceny nowych wyzwań, zagrożeń i wniosków dotyczących aktualności oraz ewentualnej potrzeby zmiany istniejących zapisów.

VIII. WNIOSKI KOŃCOWE

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 – 2025 jest kontynuacją realizacji strategii przyjętej na lata 2005-2015. Stanowi bardziej kompleksową analizę sytuacji gminy w aspekcie polityki społecznej. Strategia precyzuje zadania samorządu gminnego w zakresie problemów społecznych i nakreśla pożądane kierunki działań na przyszłość. Będzie miała wpływ na wdrożenie w gminie nowoczesnego modelu polityki społecznej. Strategia kierunkuje działania władz samorządowych i instytucji pomocy społecznej na pełnienie aktywnej roli w budowaniu nowoczesnego systemu pomocy społecznej i integracji społecznej. Działania zaplanowane w strategii realizowane będą poprzez programy rządowe i lokalne. Przy opracowaniu i realizacji programów lokalnych Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współpracował będzie z instytucjami i organizacjami działającymi w danej dziedzinie objętej programem.

Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych zakłada realizację wielu powiązanych ze sobą działań zmierzających do rozwiązania konkretnych, trudnych, życiowych problemów społecznych. Stanowi zwartą konstrukcję głównego celu jakim jest zbudowanie zintegrowanego systemu wsparcia społecznego zapobiegającego wykluczeniu i marginalizacji społecznej.

Skuteczność realizacji strategii uzależniona będzie od zaangażowania administracji samorządowej, współdziałania instytucji i organizacji oraz wielkości pozyskanych środków finansowych. Opracowana strategia będzie szansą na optymalne wykorzystanie potencjału wszystkich partnerów polityki społecznej jak również na stworzenie lokalnych koalicji na rzecz realizacji programów i projektów socjalnych.

Zorientowanie strategii na wybranych grupach społecznych poprzez pryzmat działań strukturalnych, rozwojowych i inwestycyjnych będzie najlepszą możliwością poprawy sytuacji wielu osób i rodzin, a także zaktywizowania wielu osób wykluczonych społecznie.

Przedstawione w Strategii działania są niezbędne do zbudowania podstaw zintegrowanego systemu wsparcia społecznego i rozwoju mieszkańców gminy oraz zapobiegania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu wielu osób. Tylko dobrze zaplanowana wspólna praca wszystkich podmiotów jest warunkiem dobrze funkcjonującego społeczeństwa naszej gminy.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY

Kazimierz Pawluczak

Uzasadnienie

Zgodnie z art.17 ust.1 pkt.1 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz innych programów których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi załącznik do niniejszej uchwały. Zgodnie z art.16 b ust.2 ustawy o pomocy społecznej strategia rozwiązywania problemów społecznych zawiera w szczególności:

- 1.diagnozę sytuacji społecznej,
- 2.prognozę zmian w zakresie objętym strategią,
- 3.kierunki niezbędnych działań,
- 4.sposoby realizacji strategii
- 5.wskaźniki realizacji działań strategicznych.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY

Kazimierz Pawluczak